

Skautlus

Juhiseid noorte juhtidele

II vihk

Koostanud
skautmaster H. Michelson

Eesti skautlus areneb heade laagrite kaudu.

Laager on osutunud praktiliseks abiks kasvatuses.

Ta on väärt kujunema lahutamatuks iga õppiva noore kasvuaas, kuna ta pakub piiramatuid võimalusi nii koolis kui kodus õpitud kõigi teadmiste praktiliseks katsetamiseks, viies noori arusaamisele tegeliku elu ülesannetes seda enam, et kogu laagri tegevus on elulähedane, arendades mängu, harjutuse ja võistluse teedel kasvava noore loomuse ja huvide kohaselt.

Kogu skautluse tegevus on seoses laagriga. Täie õigusega võime kinnitada, et laagrita pole skautlust.

Sama kindlasti võime öelda, et skautliku liikumise edasiarendamine väärioliselt tema põhimõtetele, kohandatult meie rahva iseloomule ning rahvuslikele huvidele, teostub Eestis kõige paremini heade laagrite kaudu. Tõeliste laagrialuste õige rakendamine ja elluviimine on siinkohal kahtlematu

tähtsaim ülesanne, mis teostub järjekindlalt noorte juhtide edasiarenemise kaudu.

Mis on laager? Skautluse suurjuht ütleb: „Skautijuhtide suured võimalused“. Milleks? Et tähelepanekute ja kogemuste varal juhtida noori nende huvide ja kalduvuste kohaselt isetegevusele, õigele arenemisele.

Mitte üksnes tegelik laagriaeg isenesest, vaid ka kogu aastane skautluse tegevus on tihedas seoses laagriga. Rõhuv enamus skaudi katseid on sooritatavad laagris. Laagri ettevalmistused kogu aasta kestel kaudselt või otseselt võtavad oma alla suurema osa skautluse tegevusest. Suurjuht seletab seda: „Kaks nädalat laagrisolekut on sama tähtis, kui 50 nädalat tegevust nelja seinavahe vahel, ükskõik kui väärtuslik see ka ei oleks.“

Noorte areng sõltub peamiselt ümbrusest. Kas saab veel ette kujutada paremat ümbrust, kui seda on puhas õhk, päike, vesi, mets, taimed, lin-

nud, hulk häid sõpru, lõpmatud võimalused isetegevuseks.

Teisest küljest laagri tegevus ise püstitamise, sisustamise, keetmise, vaheldusrikka tegevuse, mängu, harjutuste ja võistluste kaudu viib iga noore vastu korrapärastele päevakavadele ja tõsisel huvitundmisele oma vabadest ning headest algatustest.

See on paik, kus hea ümbruse mõjul noorele enesele tähelepanematult kuju-

neb iseloom, mis on tähtsaim tegur eluvõitluses.

Noored tahavad õieti kasvada. Laagris omade huvide tiivustusel pannakse teadlik alus mängu teel kõigele sellele, mis virgutab isetegevuse, algatusvõime, kohusetunde, tööarmastuse, seesmise distsipliinitunde kasvamisele, et sirguda meestöks, kes healmeelisel võimelised kandma kohustusi oma isamaa ja ligemise hüveks.

Metoodilisi näpunäiteid.

(Järg)

Semafori õpetamine.

Õpetades semafori tuleb poisid asetada mõne meetri kaugusele endast ja näidata „esimest ringi“ 2 kuni 3 korda. Lipud võivad osutada takistuseks, seepärast tarvifatakse merimeheliikult ainult käsi. Siis, sellest loobudes, teha üksikuid tähti läbisegi.

Kõik õppijad loevad tähti ja teie viipade poisile, kes ütleks tehtud märgi. Korrake seda, kuni kõik on vilunud esimeses ringis, siis edasi minna teise ringi juurde ja korrata. Edasi kasustage vahelduvat meetodit.

Ärge laske poistel tähti paberile kirjutada, vaid neid meeles pidada (jälle Kimi-mäng).

Varsti on küllalt tähti, et saata sõnu ja hiljemini lauseid.

Siis algab lõbu ja arvutuid mängu võib mängida, näiteks mõnikord signalseerida asja nimetust toas, vaadates ise järjekindlalt teisele asjale, „püüdes“ seega umbkaudu arvajaid.

Nii ruttu, kui võimalik, viige poisid vabasse loodusesse, eriti kõrgetesse kohtadesse, nagu tornidesse, saates koomilisi tähendusi üksteisele.

Tuleb rõhutada hea aluspõhja saavutamist ja skautlikkust, mida see vajab.

Et parandada konarlusi, tuleb asetada saatja küünla või elektrilambi ette ja näidata talle liigutuste varju seinale.

Morse õpetamine.

Õpetades morset on parem kasutada alguses summerit, kuid ainult lühikesteks ajavahemikkudeks. See muutub peagi tüütavaks mitte üksnes algajale, vaid ka vilunud signalseerijale.

Hea edasiandmine on siinkohal suure tähtsusega. Kõige parem on saata alguses kergeid tähti, näiteks . = E; .. = I; ... = S jne. Siis vastandid.

Hiljemini võib sõnu ja teadaandeid saata nagu eelpoolgi.

Morse lippudega on väga väsitav ja võtab aega. Eriti tuleb rõhutada asja huvi tulevikus, kui tarvitada lampe, peegleid, summerit pika telefonitraadi otsas, mida poisid on üles vedanud, ja hiljemini isegi raadiot.

On tähtis kõnelda tulevikust algusest peale, muidu kaob huvi tähestiku õppimise monotoonsuses, jne.

I järgu katse!

II ja I järgu katsete sooritamiseks tuleb rõhutada põhjalikku tööd ja teha seda võimalikult huvitavalt.

Tuleb aegajalt korraldada kordamisi, et poisi skautlikud kogemused ei kannataks. Seda kordamist võib teha mängude ja võistluste kaudu ja peab hoolt kandma, et kuustkuusse esineks muudatusi kavas, sest kuigi korratakse samu asju, neile on antud teine vorm, et alal hoida huvi asja vastu.

See kursus käsitleb lihtsaid katseid, välja jättes kõik suuremad asjad. Sest me usume, et aluspõhi peab olema kindel, enne kui sellele on võimalik ehitada midagi kõrget.

On tähtis, et skaudijuhid ise suudaksid täita kõiki praktilisi nõudeid, kuigi nad võib-olla ei suudaks teha neid mitmekesisemaid toiminguid, millest skaut on huvitatud.

Skautlus üldiselt sisaldab endas nii palju alasid, et ühel inimesel oleks võimatu neis kõigis olla kodus. Kuid meil kõigil on ühine põhi skaudi ja teise järgu katsetes.

I järgu katsed.

Pärast teise järgu katset tulevad esimese järgu katsed ja mitmesugused tööd märgi saavutamiseks.

Võib ainult ütelda, et see on kõige olulisem skautluse meetodis, sest seejuures on mõeldud peaaesjalikult huvi soetamist ja edasijõudmise võimalusi igale skaudile tema võimete ja kalduvuste kohaselt ning ettevaatlikul käsitlusviisil edasijõudmist võimaldada ka keskpärasetele ja mahajäänud poistele.

Peab rõhutama teatud punkte:

1) Esimese järgu märgi saavutamine pole mingisugune järsk hüpe, vaid rida astmeid, mis tulevad läbi võtta ühekaupa. Ei tohi nõuda, et poiss sooritaks kõik testid korraga, vaid ühe aasta jooksul. See puutub katse sooritamisse, mitte aga praktikasse ega õppimisse.

2) Osa esimese järgu tööd võib põimida rühma igapäevsesse toiminguisse, sellele vaatamata, kas skaudid on küpsed esimese järgu testide sooritamiseks või mitte. Poiss ei tohiks oodata, kuni ta on sooritanud II järgu katse, et omandada elementaarseid teadmisi esimese järgu ainetes.

3) Tõeline õppimine on individuaalne küsimus ning selleks tuleb anda võimalusi.

4) Skaudijuhid peavad kõigiti julgustama skaute.

Esimese järgu märkide puudumine rühmas on harilikult juhtide süü, mitte skautide.

5) Sõprade ühing või vanemad sõbrad peavad hoolitsema abinõude eest, mis tulevad tarvitusele mitmesuguste eksamite juures, nii et poisid ei pea asjalt ootama.

6) Eksamineerijad püüdku eksami sooritamist aidata. Kui poiss kukub läbi teatud katses, siis peab talle ütleva, kuidas ja mida õppida, et ületada raskusi, ja peab andma talle teatud ajavahemik, mille kestel ta võib end täiendada.

Sk aud i ju hi ü l e s a n d e d.

Mis puutub juhtidesse, siis omavad nad teatud määral vilumust ja praktikat esimese järgu ainetes juhtide üldistel kursustel.

Paljud juhid vaatavad esimese järgu tööle kui millelegi, mis seisab väljaspool harilikku rühma tööd ja mida ei saa juurde arvata harilikule rühma kavale.

Paljud peavad seda nii raskeks ainult kuulujuttude järgi, et oleks nagu vajalik koguni mitmesuguste eritundide korraldamine. Poisid harilikult suudavad lugeda juhi mõtteid ruttu, nad aktsepteerivad tema ideed ja muutuvad kartlikuks.

Nagu tähendatud, ei ole esimeses järgus midagi, mida ei võiks käsitleda elementaarsel kujul tema rühma juures oleku esimesel kuul. Näiteks ujumist peab soovitama alates poisi varajasematest skaudipäevadest, ilma igasuguse katse nõudeta.

Igal koondusel võib pidada võistlusi kõrguse arvutamises jne., tuleb pidada loenguid maakaardi joonestamise, puuraiumise oskuse üle jne.

Isegi 12-aastane skaut võib minna lühikesele teekonnale laupäeva õhtupoolel, kandes toidumoon, kirjutades ülevaadet, kuid mitte jäädes välja üle öö ja mitte kandes rasket varustust.

Kui poiss on lõpetanud

teise järgu, jääb tal üle ainult end täiendada esimese järgu ainetes, millest ta juba kaunis palju teab. Ta peab seda tegema suuremalt jaolt omal algatusel, kuid keegi peab olema rühmas, kes suudaks teda juhatada ja võimaldaks praktilisi töid. Sellest siis abide vajadus rühmajuhile. Sel põhjusel peaks hoiduma eritundidest I järgus.

On tingimata vajalik erilist juhatust kaartide joonestamises ning teistes ainetes. Need, kes töötavad esimeses järgus, võivad sellega ühineda, kuid õpetus peaks olema kõigile soovijaile.

„Esialgseid raskused osutuvad väikes- teks, kui neid korralikult käsitleda,“ üt- leb lord Baden-Powell.

I järgu märk on just säärane raskus tõrksatele, aga osutub väikeseks selle õieti käsitlemisel.

Skaudijuhil on võimalik sisendada skaudile usku, et see pole mitte raske, vaid on midagi, mida ta võib ja peab läbi töötama rõõmsalt. Ka meil tuleks asuda skaudijuhil tööle umbes samal põhimõttel.

Skaudisamm.

Skaudi käiguviisi põhjendus

Teise järgu skaudi katsel nõutakse meil 1 kilomeetri kulgemist (käimist) skaudisammul 7—8 minutiga.

Peamine põhjus vaheldumisi käigule ja sörkimisele seisab selles, et jõuda võimalikult kaugele ilma suurema väsimuse- ta. Vanematele, tugevamatele pois- tele on see kiirus aeglane ja seetõttu väsitav.

Seda meetodit on tarvitatud ja tar- vitatakse praegugi üle maailma nn. tsi- viliseerimatute inimeste juures. Kaugu- sed, mida ületatakse, on tihti määratu suured. Seda võib saavutada ainult pü- siva harjutusega. Inimesed, kes seda suudavad, pole mitte üliinimesed.

Oleks naiivne ütelda poisile, et skau- di käimisviisi ainsaks põhjuseks on see, et kui ta teab aega, siis teab ta ka kau-

gust. Poiss võib sellele vastata, et ta on alati valmis ja kannab kella ning teab ja suudab otsustada distantside üle teiste meetodite abil.

See katse on selleks, et näha poisi vastupanuvõimet ja järjekindlust. See annab ülesandele teise ilme.

Temalt nõutakse, et ta suudaks käia teatava kiirusega teatava maa. Arvesta- des antud aega, nõutakse, et skaut saa- vutaks harjumuse, mis isegi siin mood- ses maailmas osutuks kasulikuks, kuid milline kasulikkus väljenduks peamiselt selles, et ta õpe- taks poisile järjekindlust.

Heaks meetodiks on, õpetada pois- tele otsustamist aja üle. Paaril esimesel korral poisid harilikult otsustavad va- lesti, püüdes käia kilomeetri 10 minutiga.

Teisest küljest, kui skaudile on mää- ratud kohtumine teisega viie kilomeetri kaugusel, siis ta teab, kui palju aega tal kulub selle maa ületamiseks skautliku käimisviisi juures.

Tuleb hoiduda liiga rutulisest katse sooritamisest. On soovitatav lasta teha harjutusi täieliku vilumuseni, täpiseal- suse 5-protsendilise eksimusega.

Matkal on ikka soovitatav lasta sal- kadel käia skautlikul käiguviisil.

Suurjuht, moodustades selle käigu- viisi, mõttes võimaldada sellega mõjuda poisi vabasse kujutlusse. Ja ta ei ole ek- sinud. Teekonnal tuleb kasutada vaatl- mispraktikat ja teisi võimalusi. Skaute tuleb õpetada silmi lahti hoidma isegi siis, kui nad on tegevuses mõnel teisel alal.

Tule tegemisest ja keetmisest.

Need teise järgu katsed on kasusta- tavad peamiselt vabas looduses, kuid teatavat ettevalmistust võib anda siseruumis.

Tuletegemine. (Vaata ka „Skautlikul teel“, lk. 56—57.)

Vähe on skaute, kes on tuletegemises

vilunud. Ometi on see väga tähtis, sest sellest oleneb suuresti laagri elu ja hüveolu.

Kerge on see siis, kui on palju kuiva materjali käepärast; kuid isegi siis võib seda valesti kasustada.

Tuulise, märja ilmaga on tuletegemine raske, eriti kui pole käepärast kuivi materjale.

Katse peanõue on see, et skaut oskaks iga ilmastiku korral tuld teha. On asjatu õppida süütamist teoreetiliselt või praktiseerida seda kodus köögi pliidi all.

Peab tähele panema juhtnõore ja harjutama tuletegemist väljas. Alustada tuleb pisikeste laastudega, kuivade oksakestega jne., mis laotakse kergelt hunnikusse. Selle ümber paigutada kergeid kepikesi püramiidina. Selle ümber uus püramiid suuremaid keppe, millele võib juurde lisada suuremaid, kui tuli hästi põleb.

Tulesüütamise protseduur vajab täpsat kirjeldamist. Tikk tuleb süüdata peo sees, seistes ise näoga tuule poole, ja kui tikk juba hästi põleb, siis süüdata süütematerjal pärituult.

Paberit ei tohi katses tarvitada. On palju sobivaid ja peamiselt looduslikke aseaineid: kasetoht, surnud väänkasvud, männikäbid, kulu, vanad linnupesad, kanarbik, mitmesuguste sobivate puude oksakesed ja isegi hargnenud nõõrijupid jne.

Tuleb rõhutada rohu ja muru kõrvaldamist ning turbamulla eemaldamist jne.

Tuleb pöörata tähelepanu kuiva küt-

tematerjali korjamisele järgmiseks päevaks ja puude kuivatamisele tule põledes.

Tuleb rõhutada vahet lõkketule ja tule vahel, mida tarvitatakse keetmiseks. Viimane nõuab suuremal hulgal tulist tuhka ja süsi, aga mitte suuri leeke.

Erilist tähelepanu tuleb juhtida tule täielikule kustutamisele. See võiks olla osa katsest.

Keetmisest.

Soovitatav on harjutada kellegi juhatusel köögis. Emad on valmis aitama, kui neid selleks palutakse.

On suur vahe kodus köögi keedutule ja tule vahel väljas. Viimane vajab enam hoolt, tähelepanu ning kannatust. Mida võib aga koduselt õpetada, on käte ja keedunõude puhtus, ettevalmistus enne keetmist ja kuidas valmistada mitmesuguseid toite, näiteks, kuidas valmistada mune mitmel viisil, enne kui algab tõeline laagrielu.

Katsel peaks suurt tähelepanu pööratama puhtuseküsimusele. Kui poiss hakkab keetma mustade rõivaste ja kätega, ta ei soorita katset ja talle peab selectama põhjuse.

Igasugused kalduvused mustusele väljaspool kodu tulevad otseteed kõrvaldada. Mida siis õpitakse, ei unu nii kergesti.

Praktika võib teostuda nädalalõpu- või pühapäeva-laagrites, kus võivad huvi pakkuda ka salkade vahelised tuletegemise võislused.

Tuleb rõhutada tarvidust põhjalikuks tööks ja teha seda võimalikult huvitavalt.

Laager

Laagrielu on skautide rühmale ülitähtis, sest ta võimaldab skautluse treeningut suurimal määral. „Laagrita poleks skautlust,“ ütles Gilwell-kursuste peajuht mr. J. S. Wilson.

Eel töödele peab asuma aegsasti. (Sellest hiljemini eri peatükk.)

Meie skautluse arengu huvides on

võrratu tähtsus sellel, et skautlik laagrielu ja laagritegevuse tase paraneksid ja et igal nooremal juhil oleks selge vanemate juhtide suur vastutus selles küsimuses.

Selleks on olulise tähtsusega, et iga laager oleks külastatud ja kontrollitud vanema kogenenud juhi poolt, kes omad

muljed ülestähendab vastavale luba- kirjale. (Vaata „Üldised määrad laag- riteks“ p. 7).

Hea skautliku laagri nõudeks on kolm peapunkti: koht, tervis, tegevus.

Koht.

a) Looduslik võlu. Ilus vaade laag- rist. Sobiv maastik skautlikuks tegevu- seks. Eemale majadest, maanteedest, ehitusel olevatest kruntidest, hädaohtlik- kudest veevooludest, hoiduda järskudest kallakutest.

b) P l a a n. Telkide, köökide jne. asetusvõimalused. Tuleb hoiduda vähe- sest ruumist, madalatest kohtadest, mäe- tippudest, savisest pinnast ja paljutarvit- tatud laagrikohtadest.

d) V e s i. Joodava ja pesuvee kätte- saadavus. Tuleb hoolitseda, et vesi oleks puhas, et joomiseks ja keetmiseks tarvi- tatavat vett ei segataks pesuveega.

e) M e e l e l a h u t u s. Koht mängu- deks. Skautide laagris omavad laagri- mängud erilist tähtsust.

T e r v i s.

a) Heited. Peanõudeks on võimalik- kult kärbeste ja muude putukate kõrval- damine. Väljakäigukohad olgu hästi var- jatud laagri ja avalikkuse eest, võimalu- sel jaotatud osadesse, et vastu tulla hä- belikkudele poistele. Tarvitada rohkesti mulda. Arvestada tuleb ka õist kaugust telkidest. Kõige juures ta peab asuma laagrist pärituult.

Laagrijuht või tema abi peaksid kaks korda päevas kontrollima puhtust.

Kuivade ja märgade jätiste jaoks on tarvilik kaevata eri augud. Märgade jä- tiste augu jaoks peab olema sõelataoline kate, mida peab aeg-ajalt põletama. Üldse tuleb püüda võimalikult palju jäti- seid ära põletada. Puhtaks põletatud konservikarbid ja muud selletaolised lä- hevad kuiva auku, kuid neid tuleb katta aeg-ajalt mullaga. Peaks võimaldama rohket päikese juurdepääsu kõigile, sest see on loomulik desinfitseerivahend.

b) Palju hoolt peab pühendama toi- du korralikule alalhoiule, puhtusele ja korrale köökides, sööginõudes ja keet- miskorraldustes.

d) Puhtus. Samuti kui keetmises endas, tuleb nõuda puhtust ka keetjatelt.

Tekke tuleb tuulutada iga päev, kui ilmastik on selleks soodus ning pole va- jalik nende kokkupanek laagri igahom- mikusel ülevaatusel.

Telgid tulevad üles keerata igal hom- mikul.

Prahi ja paberi laokile jätmine on kõ- vasti keelatud.

Suplemiseks tuleb määrata kindel aeg ning valvata hoolikalt kõigi ettevaatus- abinõude eest. Suplemisega ei tohi liia- dada.

e) Arstimid. Korralik esamsabi-kast või -paun ei tohi puududa laagris. Ta peab sisaldama värsket varustist ning kõigil esemil peavad leiduma korralikud pealkirjad.

Kui puudub haiglatelk, tuleb muret- seda teisi võimalusi haigete eest hoolit- semiseks.

Erilised ettevaatusabinõud tulevad tarvitusele võtta palavate, päikesepaiste- liste ilmade puhul, et vältida päikesepis- teid. Külma ilma korral peab valvama külmetuse eest.

Ligema arsti asukoht peab teada ole- ma kõigile skautidele ja see peaks lei- duma ka laagri tähtlil.

Kõigist kriimustustest ja haavadest tuleb teatada vastavale isikule.

Utelt laagrisse tulijailt tuleb nõuda väljakäigukohtade tarvitamist.

T e g e v u s.

Vahelduvad kavad tulevad koostada selgete ja vihmaste ilmade jaoks.

Tegevuse üldine iseloom oleneb rüh- ma seisukorrast ja poiste skautlikust ta- semest.

Laager tuleb teha poistele võimalikult huvitavaks, nii et neil poleks tahet lah- kuda sealt ja minna külasse.

On suur viga anda liiga palju vaba

aega üksikutele skautidele. Kava mitmekesisus on tarvilik ning peab olema võimalusi lähedaseks ja kaugel ulatusega tegevuseks.

Igasugune tegevus tuleb määrata üksikutele skautidele, et ta oleks kokkukõlas nende arenguga.

Tuleb kinkida tähelepanu puhkusevõimalustele neile isikuile, kellel laagrisolek on ainsaks puhkuseks töös.

Igasuguste tarberiistade tegemine on soovitatav, sest see on tähtis osa laagrielust ning hea ajaviide skautidele igal ajal.

Rõivastis.

Kerge, vaba rõivastis laagri piirkonnas on lubatav pärast ülevaastust.

Väljaspool laagrit tuleb kanda täielikku skaudivormi.

Erandid on lubatud suplemisele minnes jne. ning kui pole ligidal maanteid ega maju.

Tulemused.

Kui kõik tehakse juhtide poolt, oleks see halb skautlusele ning eksitaks täielikku arenemist.

Skauudid peavad tegema võimalikult kõik ise.

Kui laagritegevus on hästi möödunud ja andnud tagajärgi, siis ilmneb see rühmas, kohapealsed elanikud tunnevad head meelt skautide jälleilmumisest ja skautlus võidab ümbruskonnas poolehoidu.

Kirves.

Kirve käsitlemine nõuab oskust.

Teise, kuid eriti just esimese järgu katse sooritamine nõuab kirve käsitlemist. See oskus on omandatav harjumuse teel.

Ainult neile skautidele olgu lubatud kirve tarvitamine, kes tunnevad selle kasulikkust ja kardetavust.

Esiteks, tuleb valida hea kirves ja, teiseks, tema eest tuleb hästi hoolitseda.

Kirvest tuleb kasustada ainult mää-

ratud otstarbeks, teritada käial, ja et vältida varre rabadaks muutumist, tuleb seda õlitada.

Ületalve hoidmiseks tuleb vars õlitada, tera rasvaga määrada ja mässida mõne vana koti sisse.

Laagris ei lööda kirvest elava puu sisse, vaid selleks tuleb kasustada mõnd palki või puunotti.

Tarvitamisviis.

Vaata ette, et kedagi pole ligilähedal. Kirve tarvitamine laagri kõõgi piirkonnas ei ole soovitatav.

Raiutavat puud ei tohi kinni hoida jalaga ja peab olema ettevaatlik, kuidas hoida seda käega.

Raiutavat oksa tuleb hoida ülemisest otsast, poollängu paku najal, raiudes kohalt, kus ta kokku puutub pakuga.

Oksast kinni hoides või mitte hoides oldagu oksa pakul raiumisel äärmiselt ettevaatlik lendavate tükkide tõttu. Oksad, mis lamavad lihtsalt maapinnal, võivad samuti lennata.

Näitlikult. Hädaoht.

Kirve õige käsitusviisi demonstreerimine on väga tähtis. Tuleb rõhutada kirve kardetavust, isegi täiskasvanu kätes, eriti kui käsitseja on teadmisteta ja endas kindel.

Kirvehaavade statistika näitab, et kirve tarvitamises on juhid sama vilumatud kui skauudidki.

Sama hädaohuga on seotud ka puuraiuja kirve käsitlemine, eriti kui see pole asjatundlikes kätes.

Tarbeasjad.

„Tarbeasjade valmistamine on tähtis ülesanne igas laagris ja hea tegevus skautidele igal ajal.“

Laagrielus tarvilikkude esemete valmistamine kohalleiduvast materjalist kasvatab tööhuvi ja kohanemisoskust ning annab laagriks skautliku väljanägemise.

Soovitatav raamat, ingliskeelne „Scouting out-of-doors“ (Gilcraft), on paremaid raamatuid oma kokkuvõtliku sisu poolest laagripraktika alalt.

Mõningad esemed on hädatarvilikud tervise, puhtuse ja korra seisukohalt (vaata „Skautlikul teel“, lk. 34—56).

K ö ö k.

Peaasi, hoiduda pottide, pannide, taldrikute, kruuside, nugade, kahvlite ja lusikate asetamisest paljale maapinnale.

Samuti ei tohi toitu ega toiduaineid asetada maha, olgu see keetmise juures või hoidmisel. Võimalusi vaata „Skautl. teel“, lk. 46—49. On palju teisigi esemeid, mis pole küll hädavajalikud, kuid teeksid laagriule kõigile mugavamaks.

Käsitlen seda siin ainult üldjoontes.

Rõivaste tuulutamine ja kuivatamine.

Siia kuuluvad ka voodiriided. Peanõudeks on igapäevne tuulutamine. Kui

voodiriided on niisked, siis niiske ilmaga võib neid kuivatada telgis, postide külge tõmmatud nõõridel. Postidele võib panna omatehtud konkse riiete ülesriputamiseks. Kui tekid on kuivad, võib neid laotada põõsastele, kui kaste on kuivanud, samuti võib neid riputada puude vahele tõmmatud nõõridele. Kuivatusnõõridele võib riputada nii pesu kui ka voodiriideid; meie oludes võib päikesepaistel laotada tekid ja linad ka maapinnale.

Üldiselt.

Tuleb alustada väikeselt, esiteks salkadevahelise võistlusena, kuid hiljemini peaks laagri korrastus ja esemete valmistamine muutuma traditsiooniks, mis ei vaja erilist virgutust. See oleks õige skautlik arenemine.

Aluseid laagrite korraldamiseks.

I. Enne laagrit.

1) Ettevalmistus. Ükski skaudijuhtidest ei või organiseerida laagrit, kuni tal pole tarvilikku eelpraktikat. Laagri korraldajate ettevalmistus teostub korrapäraselt organiseeritud laagri kaudu kogenud juhi juhtimisel, või maleva harjutuskoolis, samuti eriti ka üldistel juhtide kursustel ja Gilwell-kursustel. Sellist ettevalmistust täiendatakse vastava kirjanduse, kogenud juhtidega vestluse ja laagrialalistest erikoosolekutest osavõtu kaudu.

Skau did vajavad samuti mõningat ettevalmistust enne laagrit. Sellega tuleb alkatada varakult; esmasabi, tuletegemine ja keetmine teise järgu katses on esimesteks algatusteks. Talvekuudel tuleb skautluse töökavasse võtta järgmised alad: keetmine ja toidunõude puhastamine, magamisaseme valmistamine, telgi ülesseadmine ja kokkupanek, telkide hoole, tervishoid laagris, isiklik varustus ja selle pakkimine, seljakott.

2) Tegelik treening. Kui eelpool tähendatud üksikasjad on läbi võetud, võib teha algust tegeliku laagriga.

Esiteks salgajuhtide laager, ühepäevane (nn. nädalalõpu- või pühapäeva-laager), koos vanemate juhtidega; siis ühepäeva-laager rühmale; alles pärast seda korraldab iga salk ühe või kaks ühepäeva-laagrit omaette. See näitab, et iga skaut peaks läbi tegema kolm ühepäeva-laagrit, enne kui osa võtta pikemast suvilaagrist, ja salgajuhid koguni neli.

On endastmõistetav, et ühtki ühepäeva-laagrit ei võida korraldada ilma vanemate teadmista ja täieliku nõusolekuta ning ilma vanema skaudijuhhi kontrollita.

3) Laagritüübid. Skaudilaager on midagi rohkem kui ainult meeldiv puhkepäev. Skautluse suurjuht ütleb: „Skaudijuhhi suured võimalused.“ Milleks? Skautluseks; kõike seda, mis skautluse mõiste alla kuulub, — rakendada tegelikult. „Suured laagrid,“ ütleb suurjuht, „on halvad võimalused skautlikuks treeninguks.“ Ideaalne skaudilaager on korraldatud salkade kaupa reas. Iga salk on iseseisev ühik; laagerdavad omaette, keedavad iseseisvalt ja teotsevad iseseisvalt. Esimeses rühmalaagris on

soovitatav ühisköök ja toiduvalmistamine, igal salgal on see kohustus eri päeval; kuid sihilt ideaalseks jääb rühma-laager täielikus salgasüsteemis.

Tungivalt mittesoovitav on segalaagrite korraldamine hundipoegade ja skautidele või skautidele vanemskautidega. Ainult erilistel põhjustel ja kohapealse vanema juhi erilisel loal võib hundipoegi lubada laagrisse koos skautidega.

Vanemskaudid võivad ainult siis laagris olla, kui neil on eriline töö või kohustused täita, alati tuleb aga silmas pidada, et nemad ei asendaks salgajuhte, võttes seega salga juhtidelt nende võimalused.

4) Määrused. Enne kui astuda esimesi tegelikke samme kestvama suvilaagri korraldamiseks, tutvutagu hoolega laagrirmäärustikuga (vaata lk. 32). Neid reegleid tuleb samakindlalt pidada kui hea mängu määrusi; tegelikult peab ka laager kujunema heaks reeglipäraseks mänguks. Need määrused on rajatud kindluse ja viisakuse põhimõttele. Laagri korraldamise asjus vaheta mõtteid kogunud vanemate juhtidega.

5) Abilised. Tee kindlaks, millist abi võivad pakkuda vanemad abid ja vanemskaudid laagri tegelikuks korraldamiseks. Ükski skaudijuht ei võitulla laagrisse muidu, kui ta ei abista teisi vanemaid juhte. Järgmised kohustused pandagu abiliste peale, et laagrijuht oleks seevõrra vaba, et tal oleks võimalus valvata üldise laagri hüveolu üle:

Varahoidja-toitlustaja — sisseostud, hoole, väljaandmine jne., hoida varust. telk puhtana, toiduained kaetud jne.

Sanitar (kui juht ei ole ise eriteadlane esmasabi alal, peab leitama sobiv isik).

Tervishoiu juht — järelevalve kõigis tervishoidu puutuvais asjus, nagu

latriinid, pesemiskohad, vesi, toiduvalmist. puhtus jne.

6) Asukoht. Kuivõrd ta ei olene tarvete kättesaadavusest, laager olgu ümbruses, mis erineks täielikult rühma tavalistest kodustest olukordadest.

Otsige avaraid maa-alasid, kus oleks küllaldaselt võimalusi skautlemiseks, hoiduge rahva puhke- ja väljasõidukohadest lähedusest või eelistatud mererannikutest.

Laagrikoht peab vastama järgmistele nõuetele:

Vesi: külluses joogiks ja pesemiseks.

Maa pind: hoiduge savisest pinnast, et roiskvesi saaks kiiresti ära valguda.

Väljavad: kaitse tuulte vastu; ärge asuge liiga puude lähedale, otsige rohkesti päikest.

Põletusmaterjal: tähtis on, et saadaval oleks küllaldaselt puumaterjali, põletamiseks (keetmiseks) ja ka pioneeri ülesanneteks.

Toitlustamine: tee kindlaks, et toiduained oleksid kergesti kättesaadaval, küllaldaselt määral värskaid talusaadusi, nagu piim, munad, või, juurvili jne.

Külasta asupaika isiklikult; ära usalda kaudseid arvamusi.

Selle tutvunemiskäigu puhul:

a) kujutle, missugune oleks see koht võimaliku kõige halvema ilmaga;

b) külasta maakoha peremeest. Vahet tuleb lahendada tasu küsimus jne., ta võib teile samuti selgitada transpordi ja toidumuretsemise võimalusi; tee kindlaks, et seda kohta ei kasuta teised (isegi loomakari) kavatsetava laagri ajal;

d) kogu kohaliku arsti, poe, apteegi ja muude olulisemate asutiste aadressid, telef. numbrid jne.;

e) võimalusel külasta kohalikku vanemat skaudijuhti, et ärakuulata tema arvamist laagri koha suhtes, seda võib teha ka kirjalikult, enne kui koha asjus otsustada. Kohalik elanik teab asupaiga,

supelusvõimaluste üle jne. kindlasti parimini;

g) tee üks kaardi-visand laagri kohast rühma teadete tahvlile väljariputamiseks;

h) tutvune lähemalt kavatsetava laagri piirkonna ümbruse kaardiga, et selgusele jõuda, millised võimalused on olemas suurteks mängudeks, luurekäikuudeks jne., mida rohkem informatsioone võid sa koguda kohast ja ümbrusest, seda paremini võib laagrit kavandada.

7) *Varustise kogumine.* Varustis jaguneb 4 liiki:

1. Üldised laagri tarbed, telgid, keedunõud jne.
2. Skaudi isiklik varustis.
3. Skaudijuhi varustis.
4. Varustis tegevusteks (mänguabinõud jm.).

(Vt. „Skautl. teel“ lk. 30—33).

Ärge jätke varustise koondamist viimasele silmapilgule, asuge selle kogumisele juba talikuudel. Kõige kulukam osa on telkide soetamine; vast algul tuleb neid üürida, aga püüdke omale telgid osta ise, nii et neist jätkub kogu rühmale. Töötage salgasüsteemi alusel, nii et igal salgal oleks oma varustise komplekt, mille eest tema peab ka vastutama; see lihtsustab salkade kaupa iaagerdamist. Kõige otstarbekamad on katuse kujulised telgid. (Vaata „Skautl. teel“ lk. 34—36 ja käesolevas joon. lk. 27.)

Enne laagrisse minekut harjuta skautidega telgi püstitamist ja kokkupanekut ning anna mõningaid juhiseid nendega ümberkäimiseks. Võimalda neil harjutada aseme tegemist, varustise pakkimist. Instrueeri, kuidas puhastada keedunõusid jne. Tutvu aegsasti varustise nimestikkudega, et oleks võimalik muretseda kõike vajalikku juba enne laagri hooaega ja seda aegsasti korda seadida. Salgajuhtide kohus on aegajalt järele vaadata, kas midagi ei vaja parandamist. Nad pööraku erilist tähelepanu

telkidele ja keedunõudele. Jooksvad parandused, nagu kulunud nõõride asendamine jne. kuulugu talviste tööde hulka.

8) *Vanemad.* Niipea, kui korraldused laagrikoha suhtes on lõpule viidud ja tarvilik luba kõrgemalt juhilt hangitud, saadetagü kohe kõigile poiste vanemaile ringkiri, mis sisaldaks järgmised üksikasjad: —

— asukoht, aeg, vajaliku varustise nimestik, kulude arvestus. (Soovitav üksikasjalik väljaarvestus kogu aja kohta, mis koosneb ülalpidamise, reisu-, veoja ettenägemata kuludest).

Ringkirja juure lisatagu leht vastuse jaoks, millel tuleb ette näha andmeid poisi tervise ja erilisi ülestähendusi poisi kohta, milliseid vanemad soovivad skaudijuhile teatavaks teha. Kõige sobivam on vanemaid isiklikult külastada, eriti kui poiss pole varemalt laagris olnud. Sellega kõrvaldatakse raskused ja arusaamatused, võites ühtlasi usalduse.

9) *Veokorraldus.* Nõuta aegsasti tarvilikud andmed raudteel sõidusoodustuste saamiseks ja varustise veoks. Kaalu ka teisi veo võimalusi, peasi, et see toimuks aegsasti.

10) *Toidustamise kavad* ja päevatabelid peavad olema valmis enne laagrit, et selleks mitte laagri aega raisata. Kui toiduvalmistamise alal on talikuudel küllaldaselt harjutatud, siis ei tekita vaheldusrikaste toidukaartide valmistamine raskusi. Pidage meeles, et pole üksnes oluline toiduainete vaheldus, vaid ka mitmesuguste vahelduvate valmistusviiside kasutamine. Ühelgi skaudil ärgu puudugu võimalus valmistada omale toitu väemalt kordki ise metsniku viisil.

11) *Kavade koostamine.* On eriti tähtis, et täielikud tegevuse kavad oleksid juba enne laagrit iga päeva kohta valmis. Seda tehtagu üksmeelselt salgajuhtidega. Püüa viia igat skauti laagri kaudu vähemalt sammugi võrra edasi skautlikul teel.

Päevakava (Vaata „Skautl. teel“ lk. 50).

Pea meeles, et pärast õhtust lõkkeluud valitseks rahu ja ei ühtki häält pärast vaikuse signaali.

Üldine päevakava võib muutuda eritüüpide kohaselt, nagu rännakud, ekskursioonid, suured mängud jne.

Laager on ideaalseim koht I järgu katsele valmistamiseks, ja üksnes seegi tegevus pakub küllaldast tegevusainet kava teostamiseks. Erialu, mille sooritamist võimaldab kõigiti laager, oleksid: laagrikorraldaja, pioneer, päästja, luuraja, metsnik, loodusteadlane jne.

Skautid tahavad skautlemist, mitte logelemist. Kanna hoolt, et oleks rohkesti tõelikku skautlikku tegevust kogu laagri aja kestel. Juhul luba ka skautidele minna avastiskäikudele (exploring) nende omal algatusel.

Ettevalmistus vihmasteks ilmadeks. Koosta päevakavad nii, et ka vihmase ilma korral ei valitseks tegevusetus. Kui päevakavad on valminud, koosta nimestik tegevuseks tarviliku varustise kohta, kogu need abinõud ja vaata järele, mis tuleks laagrisse kaasa võtta.

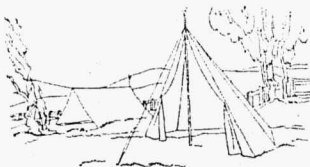
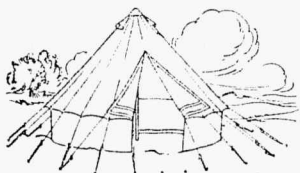
12) Viimased juhtnöörid. — Kaks nädalat enne laagrit saada poiste vane-

matele kätte nende huvi pakkuvad instruksioonid, nagu: laagri aadress, kogunemispaik, väljumise aeg, toidukorraldus teekonnal, tagasijõudmise aeg ja väljavõte laagri määrustest. See olgu lühike kokkuvõte, mis väldib karkust võimalikkudele hädasohtudele laagris, nagu supelusreeglid, laagrist lahkumise kord, täieliku vormi kandmise nõue väljaspool laagri piirkonda jne.

Kokkuvõtte:

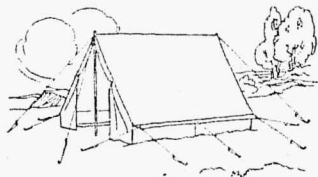
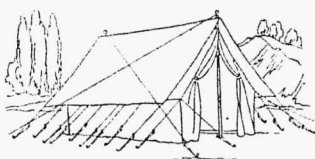
Enne kui minnakse laagri:

1. Arenda iseennast ja skaute talikuude kestel.
2. Korralda ühepäeva-laagreid suve algul.
3. Korralda laager salgasüsteemis.
4. Tunne laagri määrusi ja toetu nendele.
5. Kasuta vanemate kaasabi.
6. Külasta asukohta ja informeerimeeri tulemustest.
7. Koonda varustis.
8. Saavuta load juhilt ja lubakirjad vanemalt.
9. Valmistu veokorraldusis.
10. Valmista toidutabelid.
11. Valmista päevakavad tegevuseks selgete ja sajusteks ilmadeks.

Püramiid- ja kerge rännaktelk.

Kahekordse katusega salga- ja lihtis majakujuline telk.

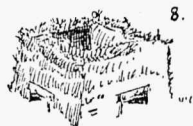
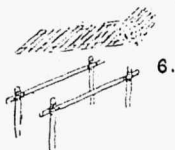
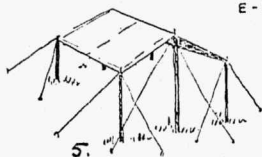
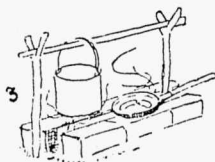
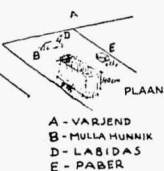
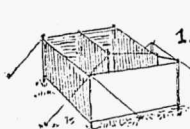
II. Laagris.

1. Laagri asetus kohapeal.

Esimene nõue ja eeldused, et see kujuneks mugavaks. Katsetused, saata laagri ehitusmeeskonda enne ette, ei ole soovitatav, kuna selle läbi kaotaksid paljud skaudid tähtsa osa tegevusest. Täpne paigutuskord on soovitatav väljatöötada laagriplaani enne kohalejõudmist, ja kohustused kõigile kätte juhatada enne saabumist:

Laagri püstitamisel peetagu silmas järgmist:

1. Iga salk laagerdab kui iseseisev

ühik; mitte üksteisele liiga lähes-
tikku.

2. Skaudijuhhi telk keskel, lipumasti ja laagri teadetetahvli läheduses.
3. Iga keeduvõimalus (köök) oma salgatelgi läheduses.
4. Latriinid sobivas kohas; alla tuule, kuid siiski mitte üle 100 m kauguses. Pimedatel öödel on soovitatav lähedusse riputada tormilatern.
5. Varustise ja puhke-telgid varjus juhtide telgi läheduses.
6. Pea-tuhastaja (jätiste põletispaik) alla tuule.
7. Pesemiskohad ja joogivesi laagri-
rile nii lähedale, kui võimalik.

Ülesannete jaotus laagri püstitamiseks.

1. Iga salk püstitab oma telgi; juhid püstitavad omad ja puhke-telgid.
2. Salkade vahel jaotatakse järgmised ülesanded:
 - a) Latriinide kaevamine ja varjun-
dite püstitamine;
 - b) jätiste jaoks aukude kaevamine ja
pea-tuhastaja ehitamine;
 - d) lipumasti püstitamine, pesemis-
kohtade kordaseadmine;
 - e) varustistelgi püstitamine ja va-
rustise paigutamine varustisjuhi
näpunäidetel.
3. Juhhi abilised teostagu järelevalvet

ülaltähendatud ülesannete otstarbe-
kohase täitmise üle.

4. Niipea, kui kõik need ülesanded on lõpule viidud, kogutagu ühiselt iga-
sugune varustis ja paigutatagu telki-
desse; siis kogutagu põletismater-
jali, asutagu köögi valmistami-
sele jne.
2. Latriinid ja pesemiskohad.
Tervishoiu seisukohast omavad erilise
tähtsuse õieti ehitatud latriinid. Väga
nõuetekohane latriin on näidatud jooni-
sel 1. See sisaldab ühe või mit-
med umbes 1 meetri pikkused labida-
laisused rennid või kraavikesed, mis on
väljakaevatud umbes 40 sm sügavuses.
Ei mingisuguseid tugesid, kuna rennile
võib asetuda harkjalu. Iga renni taga
olgu mullahunnik ja labidake, et oleks

võimalik mulda renni heita pärast igakordset kasutamist.

Varjend (sobib vanast kotiriidest) peab olema maapinnast umbes 25 sm kõrgusel ja ulatuma ligikaudu 180 sm kõrgusele; võimalikult vaheseinaga eraldatud osadesse. Ärgu puudugu ka kaanega kaetud paberikast ja kätepesemise võimalus käterätikuga väljaspool. Renni täitumisel kaevatagu uus renn kõrvale. Kui see viis leiab kasutamist, siis pole tarvidust ei mingisuguste desinfektsiooni vahendite järele ja on ühtlasi täiesti välditud ebameeldivad lõhnad.

Pesemiskoht, eriti selle ümbrus, vajab korrashoidu. Eriline pesukausi tugijalg on valmistatav, nagu joon. 2 näidatud. Roiskvesi kantagu pesemiskohast eemale selleks määratud kohta.

3. Laagri köök.

Köögi piirkond eraldatagu. Sobivaim köögi tulease on rennikujuline (joon. 3). Tuleaseme valmistamiseks kaevatagu välja muru, vähe laiemalt, kui tõeline tulepaik seda nõuab; mättad paigutatagu korrapäraselt kõrvale, neid vahetevahel kastes, et neid võiks laagri lõpetamisel jälle tagasi asetada. Tuleaseme läheduses olgu ka kaetud puie panipaik (varjualune), et hoida puietagavara kuivadena. Keedunõude üles riputamise viisid vaata joonistustel 3 ja 4 (vaata ka „Skautl. teel“ lk. 44—48). Vihmas- teks ilmadeks hoolitsetagu keedu- ja söögiulualuste eest (joon. 5). Lihtsat söögilauda võib valmistada mitmel viisil; üks viis on näidatud joon. 6, samuti on valmistatav laua pealmine osa üksikutest lauakestest või kepikestest. Köögi piirkonnas peab asetsema ka kätepesunõu ühes seebi ja rätikuga, et rõhutada kokkadele kätepuhastuse nõudeid. Samas läheduses olgu ka roiskvee nõu (joon. 7); selleks on kaevatud auk suure ämbri mahutamiseks maa sisse ja kae-

tud okste ning omakorda rohuga. Roiskvesi kallatakse sellele, nii et läbi voolab ainult vedelik, kuna peale jääb praht ühes okste ja rohuga paaril korral päevas ära põletatakse. Igasugune kuiv praht viidagu suurde tuhastajasse (joon. 8). See on ehitatud mätastest, tõmbuseks jäetud augud. Äрге unustage asjapesuks külluses vett tulel hoidmast.

4. Varustise telk.

Varustajal on kõige tähtsam ülesanne. Peale sisseostude ja väljaandmist peab tema pöörama erilist rõhku ainetete õigele paigutusele ja hoiule. Laoruum peab vaba olema kärbestest. Pakkastide kasutamise riulite asemel on väga otstarbekohane. Rohke puhta marli-riide kasutamine lahtiste toitainete katmiseks on hea abinõu. Moosi j. t. purgid olgu hoolsalt kaetud ja ka väljast puhtad. Liha hoitagu külmas ja muretsetagu ainult otsekohest vajadust mööda. Piim hoitagu avarasuuga nõus, kaetult. Nõusid tuleb alati pesta enne uue piima saamist. Salgale antagu piima korraga ainult üheks korraks, nõudes puhtaid anumaid. Võid hoitagu purgiga vees, võimalikult jooksvas vees, kuid ärgu tellitagu rohkem igakordsest tarvidusest.

5. Tervis ja puhtus.

Need käivad käsikäes. Tuhastaja ja prahiaukude ning hästi ehitatud latriinide õige kasutamine ja laitmatult puhas laagripiirkond kindlustavad puhtuse. Iga salga telgi juures olgu oma prügi-kast või kott, mida võib riputada kepikeste vahele ja millist tühjendatakse aeg-ajalt üldisesse tuhastajasse. Isiklik puhtus on suuresti levinenud eeskujulikkus juhtide seisukohalt. Igapäine ülevaatus rõhutagu hammaste, küünte, jalgade ja üldist puhtust. Puhas õhk omab suure tähtsuse nii päeval kui öösel. Hoolitse, et telgid oleksid öösel vähemalt ühest otsast, võimalust mööda mõlemast otsast avatud (muidugi, kui il-

mastiku olud seda lubavad). Päikese-
paiste on tarvilik, kuid hoolitse, et skau-
did ei liialdaks, eriti alguses. Söögi kor-
raldus on olulise tähtsusega. Värske
juur- ja puuvili on eelistatud. Väikse-
maid hädasid, nagu seedimisrikkeid võib
õiendada laagris, kuid vähemagi
tõsisema kahtluse korral
pöördu arsti poole, hoidu ris-
keerimast. Kõigist haavadest ja
muudest vigastustest teatagu kohe ju-
hile. Igapäine ülevaatus võimaldab kõige
paremini kontrollida puhtust ja poiste
tervislikku seisukorda.

6. Tegevuskava d.

Kui need on kirja pandud enne laag-
rit, siis pole raskusi suurel määral ter-
visliku tegevuse elluviimiseks skautluse
aladel kogu laagri aja kestel. Salgaju-
hid ja vanemad juhid kogunegu kord
päevas, et läbi arutleda järgneva päeva
kava ja teostamise võimalusi.

7. Vaimulik osa.

Korrapärane rühm laagris olgu kon-
taktis lähema kiriku ja õpetajaga, et ei
puuduks võimalused jumalateenistuse
korraldamiseks laagris või lähemas ki-
rikus. Pühapäev erinegu tegevusvaba-
dusega, et igal ühel ei puuduks võima-
lused isiklike huvide rahuldamiseks,
nagu rännakud, kirjade-, päeviku kirju-
tamine, looduse vaatlus ja mälestuste
jäädvustamine jne.

8. Naabrid.

Pidage meeles, et iga skaudilaager
tekitab hää või halva mulje inimestes,
kes sellega kokku puutuvad. Korralik
käitumine teekonnal, eriti rahva keskus-
tes tõstab skautide head nime. Skau-
did peavad väljaspool laag-
rit olema alati laitmatu
vormirõivastises, skaudiju-
hid ja vanemskaudid aga
kõikjal. Kui laager on elamute lä-
heduses, hoolitse et kärarikkad lõkke-
õhtud ei kujuneks pahelisteks ja et laag-
ris valitseks täielik rahu pärast vaikuse

signaali. Skautidele antagu juhiseid vä-
ravate sulgemiseks, heinamaade ja põl-
dude, aedade j. m. läbistamiseks, puie
kasutamise j. m. asjades.

Teie sihiks olgu jätta naabrites häid
mälestusi skautidest, et nad oleksid ka
edaspidi oodatud külalised.

Kokkuvõttes.

1. Jaota ülesanded laagri püs-
titamiseks.
2. Lase ehitada tervishoiu nõu-
deile vastavad latriinid.
3. Kõõgipaiga hea sisustus.
söögi-varjualune, korrapärane toi-
dustamine.
4. Toiduainete puhtus ja
kärbeeste eemale tõrjumine.
5. Laager vastaku kõigile ter-
vislikele nõudele.
6. Kõnele salgajuhtidega päeva-
kavade üle.
7. Austa pühapäeva.
8. Ole sõbralik naabritega ja küla-
lislahke.

III. Laagri lõpetamine.

1) Lahkumise eelpäeval.

Kõik arved tasutagu, külastatagu pe-
remeest ja korraldatagu igasugused ta-
sude küsimused. Kontrollitagu tehtud
veokorraldusi järgnevaks päevaks. Tea-
tud töid võib ära teha, nagu latriini va-
gude täitmine (peale ühe); puhastatagu
maapind ja põletatagu praht; täidetagu
üldine prahiauk, kaevates laagri lõpuks
ühe vähema. Pakitagu skautliku tege-
vuse ja muu varustis, mida laagris enam
ei vajata. Osa kõõginõudest võib pu-
hastada ja sisse pakkida.

2) Laagri lammutamine.

Nagu laagri püstitamisel, nii ka
lammutamisel määratagu ülesanded kõi-
gile täpsalt kätte.

Need oleksid:

1. Kõõgi- ja söõgi-varjendite ehk
ulualuste mahavõtmine ja kokku-
pakkimine.

2. Kõik kööginõud puhastatagu ja kui neid peatselt jälle ei kasutata, määratagu rasvaainega kaitseks rooste vastu.
 3. Lipp langetatagu, samuti mast; varustistelk tühjentatagu ja pakitagu (toit pole raisata, ülejäägid võetagu kaasa või antagu teistele kasutamiseks).
 4. Puhke- ja juhtide telgid pakitagu.
 5. Latriinid täidetagu ja tähistatagu.
 6. Roiskvee- ja prügiaugud täidetagu hoolikalt, mättad paigutatagu tagasi, samuti tuleasemele.
 7. Pesemiskoha ümbrus puhastatagu; kõik ülejäänud põletisained ja puurisu koondatagu ja laotagu korralikult virna.
 8. Salga telgid lammutatagu ja pakitagu. Kui telgid kokku pakiti märjalt või niiskelt, hoolitsetagu esimesel võimalusel nende kuivatamise eest.
 9. Lõplikuks maapinna puhastamiseks läbistatagu laagri piirkond rivikorras — joonel, ja puhastatagu põhjalikult. Lõpuks juht kontrolligu kõik üle.
 10. Paluge peremeest tulla ja koht vastu võtta.
- 3) Pidage meeles kahte asja, mis tuleb lahkudes maha jätta:
1. Mitte „jälgegi“, et seal olete viibinud.
 2. Tänu peremehele.

Kokkuvõttes.

- 1) Tehke lahkumise eelpäeval kõik ära, mis võimalik.
- 2) Määra ülesanded salkadele. Jätke salga telgid viimasteks.
- 3) Kutsutagu peremees ülevaatama.
- 4) Ära jäta maha muud, kui oma tänu.

IV. Pärast laagrit.

1) Märkmete raamat.

Kogu laagri kestel kannu kaasas märkmikku ja pliitsit, et üles tähendada tähelepanekuid. Need ununevad kergelt, kui pole kohe ülestähendatud. See hoitagu varuks, et saadud kogemusi kasutada asja edasi arendamiseks. Sellisel viisil arendate laagri taseme aasta aastalt ikka paremaks.

2) Aruanded.

Väljaläinud kirjade ära kirjad, korraldused, toitluslehed, kavad ja kavandid jne. korraldatagu edaspidiseks ära kasutamiseks. Laagri mälestustest vaatlusraamat peetakse salgajuhtide poolt; need hoitagu alal rühma arhiivis ühes fotodega. Nende huviküllus tõuseb aasta aastalt.

3) Tänu.

Jõudes koju, asu tänukirjade kirjutamisele kõigile neile, kes ühel või teisel viisil kaasa aidanud laagri heaks kordaminekuks. Mõned neist võiks koostada laagris.

Soovitavad raamatud laagripraktika ja rühma tegevuse aladelt:

- 1) Scouting for Boys, Baden-Powell. Hind 2s 6d.
- 2) Scouting out of Doors, „Gilcraft“. Hind 1s 6d.
- 3) Preparing the Way, Pioneering. „Gilcraft“. Hind 1s 6d.
- 4) How to run a Troop, Ernest Young. Hind 1s 6d.

Kõik raamatud on ilmunud — C. A. Pearson Ltd. — kirjastusel, Londonis.

Üldised määrused laagriteks.

1. Ükski skaudijuht ega ka keegi teine isik ärgu lubagu poistele paadisõitu, kui ei olda veendunud, et skaut suudab ujuda 50 meetrit skaudimundris. Erandid, kui vee sügavus ei ületa kusagil 150 sm.
Purjetamist lubatagu ainult elukutselise või vilunud sõitja juhatusel.
2. Ärgu lubatagu supelda vees, mille sügavus ületab poisi pikkuse, välja arvatud juhi isiklikul või tema poolt nimetatud täiskasvanud isiku järelvalvel.
Supelkoha hädahoitus peab ette kindlaks tehtama ja kõigi võimalikude ettevaatuseabinõude eest hoolitsetama, nagu paat, päästerõngas, nõör jne.
3. Suplemise ajal peavad kaks vetelpääste oskusega vilunud ujujat olema valvel supelrõivastises, paadis või kaldal, nagu seda olukord nõuab. Valvurid ei tohi ise supelda enne, kui kõik poisid pole veest väljunud.
4. Skautidele pole lubatud laagerdada ilma kohaliku vanema juhi eelloata.
5. Ainult eriolukordadel ja ja kohaliku vanema juhi eriloal võib korraldada hundipoegade ja skautide ühislaagrit.
6. Juhul, kui ühe maakonna skaudid kavatsesvad laagrisse asuda teise maakonda, teadustatagu sellest suvilaagri korral 21 päeva ja lühiajalise laagri korral 14 päeva ette oma maleva juhatusel, kes sellest külastatava maleva juhatusel informeerib. Laagri kontroll allub viimasele.
- 6.-a. Rühmad ja salgad, rännates või matkates läbi ühe või mitme maakonna, teadustagu sellest samas korras kui eelmises punktis, äratähendades ligikaudselt tähtpäevad. Kui skaudid või vanemskaudid kavatsesvad hooaja kestel ühes ja samas kohas korraldada sägedamini ühepäeva laagreid, tuleb sellest hooaja alul üldiselt teatada.
7. Igasugusteks laagriteks on nõuetav kohaliku vanema juhi kirjalik lubakiri, millel hiljem tuleb ära tähendada. Märkmed laagrikontrollimisest, osavõtjate allkirjad jne. (Eriti sellekohane Peastaabi poolt väljasaadetav plankett, mis jääb ühtlasi mälestusleheks laagris viibinud ühikule.)
8. Skaudid, kavatsedes osa võtta välismaa laagritest või rännates skaudivormirõivastises väljaspool Eestit, peavad eeskätt omama selleks Peastaabi loa. Vastavale soovivaldisele tuleb lisada kohapealse maleva juhi soovitus.
9. Lubasid välismaa laagritest osavõtuks ei anta hundipoegile; ka välismaale sõitmisel ainult erandjuhtudel.
10. Kutseid välismaa skautidele osavõtuks Eestis peetavateks laagriteks ei või üle anda Peastaabi loata.
11. Hundipoegade laagriteks tuleb igal juhul ette näha kuiva ulualuse võimalus või lähedus, mis mahutaks kõik hundipojad niiske või märja ilma puhul.
12. Normaalses laagriolukorras on ette nähtud vähemalt üks täiskasvanud isik iga kuue hundipoja kohta. Igasuguses laagrib olgu ette nähtud vähemalt 2 täiskasvanut.